

економічні показники господарювання у 2016 році, проте достатньо інформації для проведення попередніх розрахунків цих показників.

У 2016 році при вирощуванні кукурудзи на зерно у великих аграрних компаніях загальні господарські витрати в середньому на 1 га становили 19,0 тис. грн. За врожайності 75 ц/га собівартість 1 т продукції дорівнюватиме 2,54 тис. грн. При ціні реалізації кукурудзи фуражної 4,1 тис. грн/т прибуток з 1 га становитиме 11,7 тис. грн, що забезпечить рентабельність на рівні 62%. У малих господарствах загальні витрати на 1 га становитимуть 12 тис. грн. При цьому враховуючи врожайність 3,8 ц/га, собівартість продукції дорівнюватиме 3,2 тис. грн/т. Фермери розрахунково отримають прибуток з 1 га на рівні 0,93 тис. грн, що забезпечить рентабельність в межах 29%.

Великі аграрні компанії отримали за підсумками 2016 року мінімального прибутку з 1 га при вирощуванні соняшнику 17,6 тис., сої – 20,9 тис. При цьому рентабельність їх діяльності становитиме соняшнику 97%, сої – 133%.

Середні аграрні підприємства отримають прибутки з 1 га при вирощуванні соняшнику 10,8 тис., сої – 13,8 тис. Рентабельність їх діяльності відповідно становитиме соняшнику – 73%, сої – 110%.

Малі аграрні підприємства розрахунково отримають прибутки з 1 га при вирощуванні соняшнику – 7,2 тис., сої – 7,8 тис. При цьому рентабельність їх діяльності становитиме з соняшнику 63,8%, сої – 69%. У нинішніх умовах господарювання рівень рентабельності повинне становити не менше 50%. За таких умов підприємство матиме ресурси для подальшого розвитку окремого напрямку діяльності [3].

Сприятлива цінова ситуація та привабливий рівень рентабельності стимулюватиме аграріїв вирощувати й надалі ці культури. При цьому доцільно дотримуватися сівозміни та агротехнологій. Це, своєю чергою, призведе до отримання прогнозованих урожаїв та належної якості продукції. Наразі ринку потрібен якісний та недорогий товар. Тож основні резерви збільшення доходів знаходяться у ретельному дотриманні агротехнологічних заходів.

Література:

1. Продовольча та аграрна організація Об'єднаних Націй [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.fao.org/statistics/databases/en/>
2. Лавринчук О.В. Перспективи розвитку ринку зерна України [Текст] / О.В.Лавринчук // Облік і фінанси АПК. - 2011. - №3. - С. 144-152.
3. Маслак О. Ефективне виробництво-2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.agro-business.com.ua/ekonomichniyi-gektar/7167-efektyvne-vyrobnytstvo-2017.html>
4. Герасимчук Н.А. Оптимізація операційної діяльності малих сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] // Науковий вісник НУБіП України, Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес Вип.154. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nvnau_eamb/2010_154_1/10gna.pdf
5. Зуб А.Т. Стратегический менеджмент: теория и практика. – М.: Аспект Пресс. – 2002. – 412 с.
6. Ансофф И. Стратегическое управление. Пер. с англ. – М.: Экономика, 1989. – 358 с.
7. Ларіна Я.С. Формування та механізми реалізації маркетингових стратегій в агропродовольчому підкомплексі АПК / Я.С. Ларіна. – К.: Преса України, 2008. – 336 с.

ПРОБЛЕМИ ЗАБОРГОВАНOSTI I ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ КРЕДИТІВ ДЛЯ УКРАЇНИ

*Куліш Т.Ю., студентка ХНТУ
Федорова Н.Є., асистент ХНТУ*

Державний борг деформує економіку, гальмує розвиток реальних економічних процесів і в кінцевому рахунку не дозволяє ефективно розвиватися країні. Зростання рівня нагромадження зовнішньої заборгованості в Україні та значна питома частка ресурсів, які відволікаються на його обслуговування, зумовлюють дедалі гостріший характер проблеми зовнішньої заборгованості. Наявність державного боргу, проблеми його виникнення та погашення впливають на всі сторони економічного життя країни. Все це зумовлює необхідність дослідження цього питання.

Активізація зовнішніх запозичень в Україні зумовлена впливом як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. До перших належать: незбалансованість державних фінансів, несприятливий інвестиційний клімат, вплив національного капіталу за кордон, трансформаційний характер економіки і зрушення на цій основі податкової бази. Суб'єктивні чинники пов'язані із ситуаційними прорахунками у тактиці впровадження реформ і фактичною відсутністю стратегії щодо розвитку фінансового ринку [3].

Хронічний дефіцит державного бюджету України є головною першопричиною виникнення і зростання державного боргу (рис. 1).

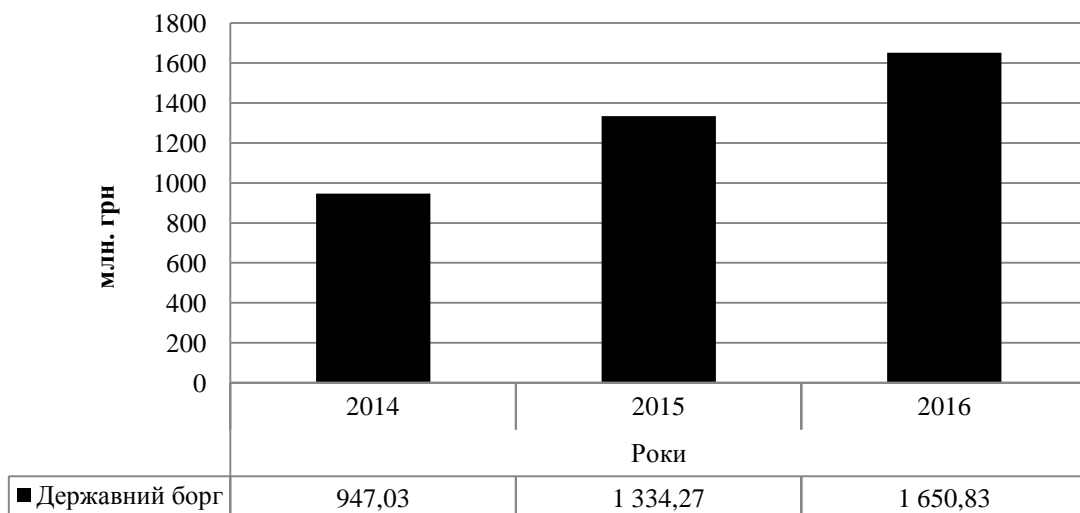

Рис.1. Обсяги державного боргу України у 2014-2016 рр., млн. грн.

Джерело: побудовано автором на основі даних Державної служби статистики України

Тенденція до зростання державного боргу України простежується упродовж декількох останніх років. У 2015 році порівняно з 2014 роком він зріс на 40,89%, а в 2016 порівняно з 2015 роком – ще на 23,72%, і визначається високим валютним ризиком зовнішньої заборгованості, нестабільною ситуацією з рефінансуванням боргів попередніх років, а також тиском боргових виплат на державні фінанси [4].

Головними причинами виникнення і зростання державного боргу є [1, с.20]:

- хронічний дефіцит Державного бюджету;
- перевищення темпів зростання державних видатків над темпами зростання державних доходів;
- дискреційна фіскальна політика, спрямована на зменшення податкового навантаження без відповідного скорочення державних витрат;
- розширення економічної функції держави;
- дія автоматичних стабілізаторів (циклічне зменшення податкових надходжень та збільшення соціальних трансфертів під час економічної кризи);

- залучення коштів нерезидентів з метою підтримки стабільності національної валюти;
- вплив політичних бізнес-циклів (надмірне збільшення державних видатків напередодні виборів з метою завоювання популярності у виборців).

Необхідно зазначити, що державний борг та його розміри, як і будь-який інший економічний процес, прямо чи опосередковано впливає на процеси у всіх сферах життєдіяльності держави. Варто визначити наслідки, які несе за собою зростання державного боргу, а саме:

- стримування інвестиційної діяльності у приватному секторі;
- підвищення вразливості до фінансових криз;
- фінансові ризики;
- залежність національної економіки від країн-кредиторів;
- загострення соціальних проблем через зменшення фінансування соціальної сфери;
- витік національного капіталу за кордон;
- підвищення податків для оплати зростаючого боргу та пов'язаних з ними відсотків;
- дефолт країни, тобто неможливість держави виконувати свої зобов'язання;
- збільшення навантаження на державний бюджет.

Особливо небезпечним є суттєве збільшення в Україні обсягу зовнішнього боргу. Зовнішній державний борг в 2016 порівняно з 2014 збільшився в 2 рази. Значна девальвація національної валюти призвела до зростання тієї частини боргу, яка номінована в іноземній валюті, та відповідних платежів за ним [4].

Тому в Україні для зменшення заборгованості слід використовувати державні запозичення для капіталовкладень у розвиток економіки. Залучення позик із будь-якою іншою метою не тільки не даватиме імпульсу для пожвавлення економічних процесів, а й буде стримувальним чинником зростання ВВП надалі.

За умов гострого дефіциту власних капіталовкладень, необхідних для проведення структурної перебудови економіки, розв'язання проблем її інтеграції в світову економіку, важливого значення набуває залучення в Україну зовнішніх джерел фінансування, зокрема іноземних кредитів.

З позицій цільових функцій в Україні сьогодні іноземні кредити залучаються з такою метою: 1) для утримання України як держави «на плаву» з метою входження у світовий ринок, де вона має стати частиною світової економіки; 2) для трансформації структури економіки України, зміни в ній народногосподарських пропорцій, створення умов повної економічної рівноваги; 3) для залучення критичного імпорту; 4) для виживання конкретних урядів.

До основних реальних джерел залучення Україною іноземних коштів належать [5]:

- позички таких міжнародних фінансових організацій, як Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк (СБ), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР);
- кредити іноземних держав та їх угруповань типу Європейського Союзу (ЄС);
- кредити держав-постачальниць енергоносіїв (Росія і Туркменістан);
- розміщення цінних паперів у вигляді облігацій державних позик на зовнішніх ринках, а також на внутрішньому ринку при купівлі їх нерезидентами;
- гранти, субсидії, стипендії тощо як науково-технічну допомогу від міжнародних фінансових організацій та з країн розвинутої економіки.

Із наведених джерел можливого отримання Україною іноземних коштів три перші належать до безпосередньої форми іноземного позичкового капіталу і є прямим кредитуванням. Четверте джерело є опосередкованим кредитуванням України, а щодо п'ятого, то це специфічна функціональна форма вивезення капіталу і її специфічність полягає в тому, що вона не має на меті отримання конкретного доходу від вкладення капіталу в іноземну країну і у вигляді науково-технічної допомоги, її функцією є створення умов для

формування в Україні ринкового середовища, що відкриває й розширює для кредиторів можливості успішного застосування всіх зазначених попередніх джерел.

Щодо кредитів міжнародних фінансових організацій, то для них характерні різноманітні функціональні спрямування. МВФ надає позички переважно на покриття дефіциту платіжного балансу, бюджету та на підтримку національної валюти за умов ринкових відносин. У позичках Світового банку, поряд з подібними напрямками кредитування, чільне місце посідають кредити, спрямовані на розвиток конкретних галузей економіки. Кредити ЄБРР підтримують розвиток малого та середнього бізнесу [5].

Варто зазначити, що не всі іноземні кредити йдуть на фінансування інвестиційних проектів. Усі кошти МВФ та значна частина грошей Світового банку йдуть на фінансування системних проектів, які спрямовані на реформування цілих секторів економіки. Гроші траншами направляються безпосередньо в Держбюджет України, а згодом Міністерство фінансів України визначає, як вони будуть використані. Оскільки кошти системних проектів можуть бути використані на погашення дефіциту українського бюджету або на підтримку платіжного балансу, то, звичайно, вони не можуть бути інвестиційними.

Залучення іноземних кредитів є нормальною світовою економічною практикою. Міжнародні фінансові організації надають кредити певного призначення, що впливає із принципів і мети їхньої діяльності та взаємних домовленостей між країнами. Добре, коли ці кредити використовуються для розвитку економіки країн або точно за призначенням. В іншому разі це може призвести до невдачі країни, а саме до втрати національної та політичної самостійності [2].

Таким чином, заборгованість України є досить гострою проблемою, яка провокує нестабільність всіх сфер держави.

Найкращим із існуючих методів скорочення державного боргу є зростання обсягів експорту товарів та послуг, які сприяють надходженням грошової маси в країну, як результат – надходжень до бюджету. А також залучення іноземних інвестицій для України нині просто необхідне з огляду на складну економічну ситуацію. Наша країна потребує залучення зовнішніх фінансових ресурсів і ще тривалий час буде активним споживачем іноземного капіталу.

Література:

1. Базилевич В. Д. Економічна теорія: Політекономія: підручник. / В.Д. Базилевич – К.: Знання-Прес, 2007. – 719 с.
2. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини. навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – К.: Знання-Прес, 2002. – 406 с.
3. Мойсеєнко І.П. Інвестування : навчальний посібник для вузів / І.П. Мойсеєнко. –К: Знання, 2006 . – 490 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Пересада А.А. Інвестиційне кредитування: навч. посібник / А.А. Пересада, Т.В. Майорова. – К.: КНЕУ, 2002. – 271 с.

ПРИЧИНЫ ИНФЛЯЦИИ В УКРАИНЕ И ЕЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОСЛЕДСТВИЯ

*Лень Г.С., студентка ХНТУ
Плющук И.А., ст. преподаватель ХНТУ*